


נוהל מס'	נוהל הכשרת מנהלי עבודה לעבודות בנייה, בנייה הנדסית, עבודות תשתית ופיתוח			 מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית משרד הכלכלה
עמוד 1 מתוך 7	מהדורה: ג'	בתוקף מיום: 02/06/2013	תאריך: 02/09/2015	

סימוכין: תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה) התשמ"ח-1988

א. כללי

תקנה 3 בתקנות שבסימוכין, קובעות את כישוריו הנדרשים של מנהל עבודה בעבודות בניה.

מטרה

מטרת מסמך זה לפרט את אופן הכשרת מנהלי עבודה העומדים מפורשות, בדרישות התקנה וכן במקרים חריגים לסוגיהם. זאת מתוקף סמכותו של מפע"ר לפי תקנה 3 (ב) להתיר הקלות/ סטיות מדרישות התקנה המפורשות. כמו כן מטרת המסמך לפרט את דרישות הסף ממוסדות ההכשרה לצורך קבלת מועמד לקורס ו/או למבחני ההסמכה. מודגש בזאת, כי הפניות החריגות המפורטות בהמשך תוגשנה ישירות למשרד הראשי ע"י המועמד ולא באמצעות מוסד ההכשרה.

ב. פירוט:

א. כישורים נדרשים ממנהלי עבודה

1. מהנדס, הנדסאי, טכנאי אזרחי (בעל דיפלומה ושאינו בעל דיפלומה):

(א) בעל דיפלומה (או לחילופין מסמך רשמי (מקור) מטעם המוסד המעיד על זכאות המועמד לדיפלומה):


- (1) רשאי לגשת לקורס בטיחות מוכר שאושר ע"י מפע"ר, בכל עת לאחר קבלת הדיפלומה ובסיומה להבחן בכתב בלבד; יהיה רשאי לגשת למבחן בע"פ, לאחר צבירת ניסיון בעבודות בניה של שנתיים ממועד קבלת הדיפלומה; לענין דרישות לציון מינימלי נדרש וציון סופי משוקלל ראה בהמשך.
- (2) הנדסאי בנין אשר במסגרת לימודיו למד את פרק הבטיחות שתכניתו אושרה ע"י מפע"ר, ניגש למבחן עיוני ועמד בו בהצלחה, רשאי לגשת למבחן בע"פ לאחר צבירת הניסיון של שנתיים בעבודות בניה ממועד קבלת הדיפלומה; לענין דרישות לציון מינימלי נדרש וציון סופי משוקלל ראה בהמשך.
- (3) חייב לעמוד בהצלחה במבחן בטיחות בכתב ובע"פ במוסד שאושר על ידי אגף הפקוח, בתנאי שהוכיח צבירת ניסיון בעבודות בניה של שנתיים ממועד קבלת הדיפלומה.
- (4) מהנדס/ הנדסאי אזרחי שסיים בהצלחה קורס עדכון טכנולוגי למהנדסי בניין שנערך מטעם האגף להכשרה ולפיתוח כ"א במשרדנו, מחוייב לעמוד בהצלחה במבחן בע"פ בלבד ובתנאי שהוכיח צבירת ניסיון בעבודות בניה של שנתיים ממועד קבלת הדיפלומה.
- (5) לבעל ניסיון מוכח של שנתיים לפחות בעבודות בניה לפני תחילת לימודיו- ניתן לקזז שנה אחת מדרישת הניסיון הקבועה בתקנות – זאת בתנאי של קבלת אישור חריג בכתב בחתימת מפע"ר.

* הערה:

לעניין הוכחת הניסיון בעבודות בניה- ראה בהמשך.

(ב) אינו בעל דיפלומה (סיים את כל חובותיו הלימודים, אך טרם הגיש את פרויקט הגמר והגן עליו):

- (1) חייב להגיש בקשה בכתב למשרד הראשי לצורך הוצאת אישור חריג באישור מפע"ר.
- (2) חייב להציג ניסיון של 4 שנים ממועד סיום הלימודים בעבודות בניה; לחילופין, ניתן להסתפק בנסיון של 3 שנים ממועד סיום הלימודים, במידה ולמועמד נסיון נוסף של שנתיים לפחות בעבודות בניה לפני תחילת לימודיו.
- (3) יחוייב להשתתף בקורס בטיחות שנערך במוסד מוכר מטעם משרדנו- לאחר קבלת האישור החריג ממפע"ר.
- (4) **חייב לעמוד בהצלחה במבחן בטיחות בכתב ובע"פ במוסד שאושר על ידי אגף הפיקוח.**

נוהל מס'	נוהל הכשרת מנהלי עבודה לעבודות בנייה, בנייה הנדסית, עבודות תשתית ופיתוח			
עמוד 2 מתוך 7	מהדורה: ג'	בתוקף מיום: 02/06/2013	תאריך: 02/09/2015	מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית משרד הכלכלה

* הערה:

לעניין הוכחת הנסיון בעבודות בניה- ראה בהמשך.

2. מהנדס, הנדסאי שאינו אזרחי, אך השכלתו בעלת זיקה לתחום הבניה (בעל דיפלומה ושאינו בעל דיפלומה):

(א) בעל דיפלומה (או לחילופין מסמך רשמי (מקור) מטעם המוסד המעיד על זכאות המועמד לדיפלומה):

- (1) חייב להגיש בקשה בכתב למשרד הראשי לצורך הוצאת אישור חריג באישור מפע"ר.
- (2) חייב להציג נסיון של 4 שנים לפחות ממועד קבלת הדיפלומה בעבודות בניה.
- (3) יחוייב להשתתף בקורס בטיחות שנערך במוסד מוכר מטעם משרדנו- לאחר קבלת האישור החריג ממפע"ר.
- (4) חייב לעמוד בהצלחה במבחן בטיחות בכתב ובע"פ במוסד שאושר על ידי אגף הפקוח; לעניין דרישות לציון מינימלי נדרש וציון סופי משוקלל- ראה בהמשך.

* הערה:

לעניין הוכחת הנסיון בעבודות בניה- ראה בהמשך.

(ב) שאינו בעל דיפלומה (סיים את לימודיו אך טרם הגיש את פרויקט הגמר והגן עליו):
ראה הדרישות בסעיף 2א', למעט דרישת הנסיון שתהיה בת 5 שנים לפחות ממועד סיום הלימודים.

3. נמחק


4. אדם שאינו טכנאי, הנדסאי, או מהנדס:

(א) סיים בהצלחה קורס מנהלי עבודה מוסמכים לענף הבניין, או לעבודות תשתית ופיתוח- לפי העניין שאושר האגף להכשרה ולפיתוח כ"א במשרדנו:

- (1) אינו מחוייב בהצגת מסמכים המעידים על נסיון בעבודות בניה; חובת הנסיון נבדקה לפני שהתחיל את הקורס האמור.
- (2) חייב להציג תעודה מקורית במשרדנו ולחילופין, העתק החתום ע"י עו"ד/ נוטריון כ"נאמן למקור".
- (3) יוזן למע"י "האפיק" כנותן שרות, בהתאם להכשרתו.

(ב) סיים בהצלחה קורס קבלנות ענף ראשי 100 (לעבודות בניה ובניה הנדסית) או ענף ראשי 200 (לעבודות תשתית ופיתוח):

- (1) חייב בהשתתפות בקורס "השלמה למנהלי עבודה המיועד לקבלנים" הנערך באישור האגף להכשרה ולפיתוח כ"א במשרדנו.
- (2) חייב בהצגת מסמכים המעידים על נסיון בעבודות בניה.
- (3) חייב להציג תעודות מקוריות במשרדנו ולחילופין, העתק החתום ע"י עו"ד/ נוטריון כ"נאמן למקור".
- (4) יוזן למע"י "האפיק" כנותן שרות בהתאם להכשרתו.

נוהל מס'	נוהל הכשרת מנהלי עבודה לעבודות בנייה, בנייה הנדסית, עבודות תשתית ופיתוח			 <p>מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית משרד הכלכלה</p>
עמוד 3 מתוך 7	מהדורה: ג'	בתוקף מיום: 02/06/2013	תאריך: 02/09/2015	

(ג) מי שהוכיח למפקח עבודה אזורי להנחת דעתו שלפני תאריך כ"ה באדר ב' התשמ"ט (1.4.89) שימש מנהל עבודה בעבודות בניה הנדסית והוא בעל 7 שנות ניסיון בעבודות כאמור- לעבודות בניה הנדסית בלבד.

- (1) חייב להציג מסמכים המעידים על ניסיון של 7 שנים לפחות בעבודות בניה הנדסית עד לתאריך 1.4.89.
- (2) מפקח עבודה אזורי חייב להשתכנע בעניין ניסיונו של המועמד ולצורך "הנחת דעתו" יכול הוא לדרוש מהמועמד: מסמך מפורט המעיד על ניסיונו, חתום ע"י נוטריון, העמדתו בפני בחינה בכתב ו/או בע"פ, או כל דרישה אחרת על פי שיקול דעתו.
- (3) יוזן למע' ה"אפיק" כנותן שרות לעבודות בניה הנדסית/ תשתית ופיתוח-באחריות מפקח עבודה אזורי.

(ד) מי שהוכיח לשביעות רצונו של מפקח עבודה ראשי ניסיון של 20 שנה לפחות בעבודות בניה, בניה הנדסית או תשתית ופיתוח, לפי הענין:

- (1) חייב להציג בפני מפע"ר ולשביעות רצונו, מסמכים המעידים על ניסיונו בעבודות כאמור.
- (2) יוזמן לעמוד באופן חד-פעמי (ללא אפשרות למבחן חוזר) בפני ועדת אד-הוק שימנה מפע"ר, שתבחן את ידיעותיו וניסיונו באמצעות מבחן בכתב ובע"פ ותעביר את המלצתה למפע"ר.
- (3) הודעה למועמד בדבר עמידתו בפני הוועדה תימסר לו מראש ובכתב 3 שבועות לפחות, תוך ציון החוקים והתקנות עליהם יצטרך להוכיח את ידיעותיו.
- (4) הוועדה תעביר את המלצתה למפע"ר שיקבע באם יתיר למועמד לשמש כמנהל עבודה, תוך הודעה או אישור בכתב למועמד.
- (5) מועמד שקיבל את אישור מפע"ר לשמש כמנהל עבודה יוזן למע' ה"אפיק" כנותן שירות.

5. הוכחת הניסיון בעבודות בניה, בניה הנדסית ועבודות תשתית ופיתוח:

א. לענין סעיפים א1(א), א1(ב), א2(א), א2(ב), בהם עבד המועמד אצל מעסיק אחד בלבד, ניתן להסתפק באישור המעסיק, תוך צירוף חתימת עו"ד המעסיק וציון: "מאשר את נכונות הפרטים הרשומים לעיל".


ב. לענין סעיפים א1(א), א1(ב), א2(א), א2(ב), ניתן להסתפק בתצהיר המועמד על ניסיונו המפורט חתום בנוכחות עו"ד כאשר מצורפים אליה אישור/י המעסיק/ים.

ג. לענין סעיפים א3, א4(ג), א4(ד), יש להגיש:

- (א). תצהיר חתום ע"י נוטריון (מקור).
- (ב). מומלץ לצרף לתצהיר הנוטריוני את כל אישורי המעסיקים.

ד. ניסיונו כאמור לעיל של המועמד יערך בפירוט הבא:

- (1) שם המעסיק (מבצע העבודה).
- (2) מהות העבודה ושם הפרוייקט.

נוהל מס'	נוהל הכשרת מנהלי עבודה לעבודות בנייה, בנייה הנדסית, עבודות תשתית ופיתוח			 <p>מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית משרד הכלכלה</p>
עמוד 4 מתוך 7	מהדורה: ג'	בתוקף מיום: 02/06/2013	תאריך: 02/09/2015	

- (3) משך ההעסקה בכל פרויקט (חודש ושנה).
(4) תפקידו המוגדר של המועמד בפרוייקט האמור.

ב.דרישות להגשת המועמד לבחינות

1. המוסדות המאושרים אינם רשאים לאפשר למועמד לגשת לקורס בטיחות או למבחן בכתב ו/או בע"פ, אלא אם הוכיח שהוא עומד במפורש בתנאים המצויינים בחלק א' של נוהל זה.

2. ציון מינימלי וציון סופי למבחנים:

עמידה בהצלחה במבחן הבטיחות מותנה במעבר שני סוגי מבחנים אשר ישוקללו לציון סופי כמפורט להלן:

- (א) מבחן בכתב - משקלו יהווה 40% מהציון הסופי, כאשר ציון מינימלי יהיה 70 נקודות.
(ב) מבחן בע"פ - משקלו יהווה 60% מהציון הסופי כאשר ציון מינימלי יהיה 60 נקודות; לענין המהנדסים אשר סיימו בהצלחה קורס עדכון טכנולוגי כמצויין בסעיף 1 (א) (4), ציון מינימלי נדרש יהיה 65 נקודות.
(ג) ציון מעבר משוקלל מינמלי לשתי הבחינות (בכתב ובע"פ) יהיה 70 נקודות.

3. המבחן העיוני (בכתב) - סוג המבחן ומשכו

- (א) המבחן העיוני הינו מבחן שאושר על ידי משרדנו המכיל 50 שאלות סגורות מתוך בנק של כ- 250 שאלות בשיטה אמריקאית (משקל כל תשובה נכונה- נקודה אחת) ו-5 שאלות פתוחות (משקל כל תשובה מלאה 10 נקודות), שימסרו למוסד בסמוך למועד כל בחינה בנפרד.
(ב) משך המבחן העיוני (בכתב) - 3 שעות (180 דקות).
(ג) חובת המוסד המקיים את המבחנים לשמור על סודיות המבחן ושמירתו, ע"י מילוי טופס שמירת סודיות וחתימתו של מנהל המוסד שישלח למשרדנו- ראה נספח א'.
(ד) המבחן יערך עם חומר לימוד סגור.

4. מבחן חוזר

אדם אשר נכשל במבחנים (עיוני ובע"פ - ציון משוקלל) זכאי לגשת למבחן חוזר פעם אחת בלבד. כשלוש נוסף במבחנים (כשלוש שני) יחייב מעבר קורס מלא מחדש.


5. פרקי זמן בין המבחנים

פרק זמן בין מבחן עיוני למבחן בע"פ יהיה לפחות שבוע ימים.

פרק זמן בין מבחן אחד למשנהו (מבחן חוזר) הינו חודשיים מינימום.

6. הוצאת שאלון הבחינה העיונית

חל איסור להוציא את שאלון הבחינה העיונית וחובה לצרפו אל דף התשובות.

נוהל מס'	נוהל הכשרת מנהלי עבודה לעבודות בנייה, בנייה הנדסית, עבודות תשתית ופיתוח			
עמוד 5 מתוך 7	מהדורה: ג'	בתוקף מיום: 02/06/2013	תאריך: 02/09/2015	מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית משרד הכלכלה


7. חובת הודעה

חובת המוסד המקיים את הבחינות למסור לתלמידים חומר עזר כהכנה למבחן ולהודיע להם על מועד הבחינה לפחות שבועיים מראש.

ג. אופן קיום הבחינות

- (1) לצורך אחידות הבחינות בע"פ למנהלי עבודה הוחלט ע"י מפקח העבודה הראשי על הקמת צוות בוחנים חיצוני וקבוע, אשר יקיים את הבחינות בכל רחבי הארץ.
- (2) צוות הבוחנים מורכב בעיקר ממפקחי עבודה בבניה, אשר פרשו מתפקידם באגף הפיקוח, המוכרים לנו בנסיונם העשיר בתחום זה מחד, ובעלי יכולת אובייקטיבית לשיפוט בבחינה מאידך.
- (3) בכל ועדת בחינה יהיו 2 בוחנים, כאשר אחד מהם לפחות מאושר על ידינו לשמש כיו"ר הועדה.
- (4) שמות הבוחנים וכתובתם לרבות ציון הבוחנים הרשאים לשמש כיו"ר מצ"ב בנספח ב'.
- (5) לצורך תיאום מועד ומיקום הבחינה בע"פ על המוסדות לפנות ישירות לבוחנים המפורטים מטה ואשר שמותיהם יעודכנו מעת לעת.
- (6) מפקחים באגף הפיקוח (בפועל) לא יקיימו בחינות, למעט בועדות אד-הוק, כאמור בסעיף 4(ד)(2).
- (7) בוחנים אשר אושרו על ידינו לשמש כמרצים בקורסי בטיחות אינם רשאים לשמש גם כבוחנים באותו קורס.
- (8) את הבחינות בכתב יבדוק אחד מהבוחנים מועדת הבחינה.
- (9) בסמוך למועד קיום המבחן בע"פ, על המוסד לטפל בנושאים הבאים:
 - (א) להכין פרוטוקול של המועמדים לבחינה כשהוא מודפס עפ"י המצורף בנספח א'
 - (ב) נתוני המועמדים לבחינה יודפסו אף הם (מס' ת.ז. שם ומשפחה, כתובת ותוצאת המבחן בכתב).
 - (ג) על המוסד להודיע בעוד מועד למועמדים להגיע לבחינה כשהם מצויידי בתעודת זהות, ובמסמכים מקוריים המעידים על ניסיונם והשכלתם; יש לצרף לכל המסמכים האמורים עותק אחד לפחות (צילום) שיצורף בסיום הבחינה לפרוטוקול.
- (10) חובת הבוחנים לבדוק לפני תחילת המבחן בע"פ:
 - (א) זיהוי המועמד באמצעות תעודה מזהה.
 - (ב) התאמת הציון של הבחינה בכתב לרישום בפרוטוקול.
 - (ג) המצאות מסמכים או תעודות מקוריות להשכלת המועמדים ו/או אישורים חריגים שהוצאו בחתימת מפק"ר.
 - (ד) מסמכים המעידים על עמידה בדרישות הניסיון של המועמד בעבודות בניה.
- (11) בסיום המבחן בע"פ ישלימו חברי הועדה את כל הפרטים שנתרו למילוי בפרוטוקול בכתב יד ברור וקריא ויחתמו עליו (אין להסתפק בחתימת בוחן אחד)
- (12) תוצאות המבחנים יועברו באמצעות פרוטוקול הבחינה למשרד הראשי וכן צילום המסמכים המעידים על השכלת וניסיון כל מועמד. העתק יישאר במוסד בו התקיימו הבחינות ועותק נוסף יישאר בידי הבוחנים.
- (13) לנבחנים שעברו בהצלחה את המבחן (למסיימי קורס בטיחות ולמסיימי בחינות אקסטרניות בלבד), תוענק תעודה ע"י המוסד בפורמט המצ"ב בנספח 3.

מוסד אשר לא יעמוד בדרישות לעיל – יפסל אישורו לקיום הקורסים והבחינות הנ"ל.

נוהל מס'	נוהל הכשרת מנהלי עבודה לעבודות בנייה, בנייה הנדסית, עבודות תשתית ופיתוח			 <p>מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית משרד הכלכלה</p>
עמוד 6 מתוך 7	מהדורה: ג'	בתוקף מיום: 02/06/2013	תאריך: 02/09/2015	

נספח א'

לוגו וסמל המוסד

באישור ופיקוח משרד הכלכלה

מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית

וזאת לתעודה כי:

שם ומשפחה

מס' ת.ז. _____

סיים קורס בטיחות בבניה ובניה הנדסית

למהנדסים/ הנדסאים/טכנאים אזרחים

ועמד בהצלחה בבחינה בכתב ובע"פ

לצורך אישורו כמנהלי עבודה

הנ"ל למד

מתאריך --/--/עד לתאריך--/--/

סה"כ 95 שעות

קורס מס' -----


נושא תעודה זו רשאי להתמנות כמנהל עבודה, בעבודות בניה ובניה הנדסית, ובלבד שיעמוד בדרישות התקנות התקפות ליום המיני.

מנהל הרשות

יו"ר הועדה

מטעם מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית

משרד הכלכלה

נוהל מס'	נוהל הכשרת מנהלי עבודה לעבודות בנייה, בנייה הנדסית, עבודות תשתית ופיתוח			 מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית משרד הכלכלה
	עמוד 7 מתוך 7	מהדורה: ג'	בתוקף מיום: 02/06/2013	

**בוחנים שאושרו ע"י מפקח העבודה הראשי
לקורס בטיחות למנהלי עבודה בבניה ובניה הנדסית**

מס'	שם ושם משפחה	כתובת	טלפון	טלפון נייד	יכול לשמש כיו"ר כן/לא	הערות
1	מקס וסיליבר	רח' יעקב 26/9 רחובות 76262	08-9493336	052-938216	כן	
2	ינקו מורל	רח' לויטן 3/26 חולון 58588	03-5019263	050-890990	לא	
3	סגל סימיון	רחבת אילן 18/29 , גבעת שמואל 54056	03-5324780		לא	
4	שלמה ליון	רח' הרמה 8/30 גני תקווה 55900	03-5341041	058-385206	כן	
5	יצחק ליסינגר	רח' מרווה 24/14 ירושלים	02-6763830	050-9763830	כן	
6	דוד דוידסון	רח' משה שרת 39/26 חולון	03-5569291	050-4804504	כן	
7	מיכאל ליבפריינד	רח' אבן ארי מיכאל 33, באר-שבע		050-6240799	לא	